

Електронний додаток до матеріалів
Міжнародної наукової конференції

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

17 – 18 листопада 2016 року

м. Харків

**Харків
2016**

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 3 від 31.10.2016 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 10 від 21.10.2016 р.)

Рецензенти: Бубенко Павло Трохимович – д. е. н., проф., директор Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України;
Криворучко Оксана Миколаївна – д. е. н., проф., завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;
Райко Діана Валеріївна – д. е. н., проф., професор кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 17 – 18 листопада 2016 р. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2016. Укр. мова, рос. мова, англ. мова

У виданні наведені результати наукових досліджень учасників, проведених в рамках одинадцяті міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману». Розглянуті питання теоретичних і прикладних засад формування та розвитку конкурентоспроможності та активізації інноваційних процесів економіки України в контексті міжнародної інтеграції. Невід'ємною частиною цього видання є збірка тез доповідей учасників конференції на електронному носії.

Видання містить корисну інформацію для подальших наукових досліджень, практичні рекомендації з удосконалення бізнесу та шляхи вирішення актуальних проблем інноваційного розвитку економіки. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій, науковцям, аспірантам та студентам економічних спеціальностей.

ЗМІСТ

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та впровадженням інновацій

<i>Авраменко О. В.</i> Особливості транспортно-експедиційного обслуговування	106
<i>Белосвіт О. В., лаврова є. С.</i> Особливості пільгового оподаткування сільськогосподарських товаровиробників	110
<i>Веретенникова Г. Б.</i> Методичні рекомендації з вибору заходів підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах інноваційної діяльності	113
<i>Верещагіна Г. В.</i> Управління інноваційними ризиками: поняття, функції, методи нейтралізації	118
<i>Геращенко І. М.</i> Кластеризація регіонів України за особливостями функціонування ринку праці	122
<i>Дейнеко є. В.</i> Впровадження державного внутрішнього фінансового контролю в Україні	125
<i>Демченко Г. В.</i> Загальні аспекти вибору показників аналізу інноваційної активності промислових підприємств	129
<i>Дікань л. В., Чеботарь Ю. Г.</i> Внутрішній фінансовий контроль в умовах реформування державного фінансового контролю України: недоліки та шляхи вирішення	133
<i>Дікань л. В., шевченко І. О.</i> Методичний підхід до оцінки якості державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм	137
<i>Діоба А. В.</i> Зелені інновації як основа забезпечення конкурентоспроможності	142
<i>Долгова А. В.</i> Інноваційне управління підприємством	147
<i>Доуртмес П. О.</i> Підвищення ефективності державного регулювання інвестиційної діяльності	150
<i>Захаров В. А.</i> Операційний менеджмент на іноземних промислових підприємствах	154

	<i>Зеленський М. В.</i> Внутрішній аудит в логістиці як спосіб оптимізації фінансового стану компанії в умовах економічної нестабільності	157
	<i>Илясов В. С.</i> Нематериальная мотивация работников предприятия: зарубежный опыт	160
	<i>Інполітова І. Я.</i> Підвищення конкурентоспроможності шляхом запровадження політики енергозбереження на підприємстві	164
	<i>Калінкін Д. В.</i> Внутрішній аудит бюджетних установ як інноваційний механізм розвитку державного фінансового контролю	168
	<i>Капустник С. К.</i> Теоретичні аспекти розвитку ризик-менеджменту в системі стратегічного управління підприємством	172
	<i>Колодізева С. О.</i> Позиціонування факторингу як інноваційної послуги вітчизняного ринку фінансових послуг	175
	<i>Колодізева Т. О.</i> Організаційне забезпечення інформаційної безпеки логістичних систем	179
	<i>Кривоцова Т. О.</i> Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в органах державного сектора як інноваційного механізму реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні	183
100	<i>Мажник Л. О.</i> Конфлікти як інноваційні бізнес-можливості підприємств	187
	<i>Новікова Т. В., Мельникова К. В.</i> Показники моніторингу стану фінансових потоків в логістичних системах	190
	<i>Омеланко Н. Н.</i> Стимулирование роста производительности труда	193
	<i>Письмак В. О.</i> Інтегрована логістика як засіб підвищення конкурентоздатності підприємства	197

<i>Плеханова Т. є.</i> Стратегічне планування інноваційного розвитку підприємства	200
<i>Поклонська л. С.</i> Залежність обсягу реалізованої промислової і машинобудівної продукції від рекламних заходів	203
<i>Полякова Я. О.</i> Логіко-семантична основа конкурентних переваг підприємства	208
<i>Попов О. С., Репка Т. є.</i> Економічна діяльність підприємства: діагностика матеріально-технічного забезпечення	212
<i>Разінкова В. П., Лук'янець С. П.</i> Стратегічний менеджмент інноваціями на підприємствах	216
<i>Салашенко Т. І.</i> Шляхи забезпечення газової незалежності України: середньострокові пріоритети інноваційної діяльності	219
<i>Севостьянова Г. С.</i> Іноваційний підхід в публічних закупівлях	225
<i>Селєзньова Г. О.</i> Джерела та чинники формування конкурентних переваг підприємства	229
<i>Сиваш Ю. М., Господинюк К. є.</i> Формування креативного потенціалу команди проекту	233
<i>Сисоєв В. В.</i> Застосування рефлексивних моделей при виборі постачальника	237
<i>Сігаєва Т. є., Чекунова С. О.</i> Іноваційні підходи моніторингу результативності використання засобів масової інформації в рекламній діяльності підприємства	242
<i>Тищенко В. Ф., Іванова О. Ю.</i> Регулювання інноваційної складової економіки знань: регіональний аспект	246
<i>Томах В. В.</i> Технологічний аудит як складова управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства	250
<i>Тонєва К. В.</i> Багатовимірне шкалювання в стратегічному аналізі	254

<i>Тур І. Ю.</i> Вплив інтелектуальної міграції молоді на конкурентоспроможність держави	258
<i>Хандамірян А. Г.</i> Напрями удосконалення фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств	262
<i>Ховрат О. І.</i> Аналіз стану та розвитку конкурентоспроможності підприємств цукрової промисловості України	266
<i>Ховрат О. М.</i> Особливості впровадження інновацій на підприємствах цукрової промисловості	271
<i>Чечетова-Терашівлі Т. М., Удовенко А. О.</i> Державна політика дерегулювання економіки: пріоритети та критерії ефективності	275
<i>Чумак Л.</i> Сутність кадрової безпеки підприємства	279
<i>Ястремська О. М.</i> Стратегії комунікацій суб'єктів господарювання в процесі інвестування інновацій	283

Секція 2. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність

<i>Астахова И. э.</i> Маркетинговий підхід в формуванні конкурентних переваг підприємства	287
<i>Бестужева С. В.</i> Проблеми державної підтримки розвитку експортної сфери України	291
<i>Бондаренко Л. М., Карась М. Р.</i> Особливості конкурентоспроможності фармацевтичної галузі України у розрізі експортного потенціалу	295
<i>Віннікова В. В., Віннікова В. А.</i> Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств сфери послуг	299
<i>Возненко Н. І.</i> Оцінка витрат на функціонування логістичної системи підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	303

<i>Воїнова Т. С., Мултанівська Т. В.</i> Забезпечення конкурентоспроможності аудиторської фірми на вітчизняному ринку аудиторських послуг	307
<i>Громенкова С. В.</i> Обеспечение конкурентоспособности национальной экономики: опыт Польши	311
<i>Гуржій Н. Г.</i> Логістика як фактор забезпечення конкурентних переваг підприємства на міжнародному ринку	315
<i>Dzenis O. O., balytska k. E.</i> Investment attractiveness as a basis of company international competitiveness	320
<i>Dzenis O. O., voronovych k. o.</i> Те «blue ocean» concept: innovations against competition	323
<i>Доброскок Ю. Б.</i> Впровадження та розвиток державної інноваційної політики як фактор підвищення міжнародної конкурентоспроможності	327
<i>Іванієнко К. В.</i> Моніторинг стратегічної ситуації розвитку експортного потенціалу промислового підприємства	330
<i>Котили О. М.</i> Теоретичні аспекти ефективності зовнішньоекономічної діяльності: понятійно-категоріальний апарат	334
<i>Кочетигова Т. В.</i> Тенденції процесів злиттів і поглинань компаній в економіках країн світу	341
<i>Липов В. В.</i> Глобальна конкуренція як елемент господарювання	345
<i>Мельник А. О.</i> Розвиток регулювання трансфертного ціноутворення в Україні	350
<i>Мельникова К. В.</i> Напрямки розвитку інноваційної політики в регіонах	354
<i>Мерхо О.</i> Аксіологічний аспект формування конкурентоспроможності	357

	<i>Піддубний І. О., Піддубна Л. І. Методологічні аспекти організаційного проектування системи управління конкурентоспроможністю</i>	361
	<i>Резнікова Т. О. Формування конкурентних переваг з управління валютними ризиками в міжнародному бізнесі</i>	365
	<i>Руденко Г. Р. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств через підвищення ефективності здійснення їх логістичних процесів</i>	370
	<i>Салащенко Т. І., Шпілевський О. В. Стратегічні орієнтири зміцнення енергетичної безпеки України в газовій сфері</i>	374
	<i>Святуха І. А. Конкурентоспроможність біотехнологічної галузі України</i>	379
	<i>Серпухов М. Ю. Класифікація торговельних війн у світовому господарстві</i>	383
	<i>Шевченко І. В. Ребрендинг як елемент маркетингової стратегії на підприємстві</i>	387
	<i>Шестакова О. А., Баранник В. О. Аналіз методик оцінки експортного потенціалу підприємства</i>	390
	<i>Шестакова О. А., Більченко К. О. Класифікація конкурентних стратегій підприємства</i>	394
104	<i>Шестакова О. А., Єрмолаєва І. Д. Питання законодавчого забезпечення розвитку експортного потенціалу підприємств машинобудівного комплексу України</i>	398
	<i>Шестакова О. А., Попова І. К. Вибір нового ринку збуту та його вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємства</i>	402
	<i>Shestakova O. A., Tymchenko A. I. The essence of economic category «export potential»</i>	406

<i>Италь Т. В., Козуб В. О.</i> Особливості розвитку міжнародної конкуренції в умовах глобалізації	411
--	-----

Секція 3. Проблеми розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємства

<i>Віннікова О. С., Щебуняєв М. П.</i> Податкове стимулювання розвитку малого бізнесу як спосіб активізації інноваційної діяльності в Україні	415
<i>Кожушко О. В.</i> Місце безпеки інтелектуальної власності в економічній безпеці підприємства	419
<i>Полякова О. Ю., Шликова В. О.</i> Україна – ЄС: фінансування науки	422
<i>Понікаров В. Д., Федорищева О. А.</i> Охорона прав інтелектуальної власності: роль та значення в умовах сьогодення	425
<i>Птаценко О. В.</i> Маркетингово-логістична підтримка інноваційного розвитку бізнес-діяльності	429
<i>Хаустова В. Є., Олійник А. Д.</i> Напрями реструктуризації промисловості України з урахуванням розвитку сучасних інноваційних технологій	432
<i>Ялдин І. В., Колбасін Є. С.</i> Стратегічні пріоритети використання композитних матеріалів в промисловості	436

Секція 2 МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

Секція 2. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність

УДК 339.9

глобальна конкуренція як елемент господарювання

липов Володимир Валентинович – доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
e-mail: Lypov_vl@ukr.net

Безумовно, в сучасному світі економічними відносинами пронизані практично всі сторони суспільного буття людини. Більше того, саме економічний інтерес виступає головною рушійною силою процесів глобалізації. Водночас, адекватне розуміння змісту глобальних конкурентних стратегій вимагає більш уважного врахування специфіки впливу форм господарювання, що здатні по-різному й з різною інтенсивністю проявляти себе.

Вже з часів античності простежується традиція роз'єднання економічної та неекономічної форм господарювання. Достатньо згадати вчення Аристотеля, Ф. Аквінського, вихідні положення саламанської, німецької історичних шкіл, творчі напрацювання М. Булгакова, А. Ріха, Ю. Осипова. Отже, варто розібратися у співвідношенні понять *економіка* і *господарювання*. Під *господарюванням* розуміється цілеспрямована діяльність людини з відтворення власного існування. Виділяються *доекономічний*, (архаїчний, натуральне господарство), *економічний* та *постекономічний способи господарювання*. Варто нагадати їх визначення. *Доекономічний (архаїчний, натуральне господарство) спосіб господарювання* – спосіб господарювання в межах невеликих соціальних груп, заснований на безпосередньому обміні результатами праці, що підтримується на основі довготривалих (пожиттєвих) відносин учасників. *Економічний спосіб господарювання* – спосіб господарювання, заснований на спеціалізації та розподілі праці, що опосередковуються товарно-грошовими відносинами. Особливого значення в специфічних умовах сучасної глобалізації набуває *постекономічний спосіб господарювання* – спосіб господарювання, що ґрунтується на зростанні ролі та значення нематеріальних мо-

тиваторів участі людини у процесі суспільного відтворення в умовах високорозвинених економік, здатних забезпечити посунання до мотивації самоактуалізацією за пірамідою потреб А. Маслоу. Відмінність між способами господарювання полягає в мотивації участі людини в суспільному розподілі праці, будь то на рівні окремого племені, роду, сім'ї, деперсоніфікованих відносин в більш широких соціальних співтовариствах на рівні глобального руху товарів та послуг. Найбільш яскраво вона проявляється в формах руху благ, що превалюють за певних форм господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Базові інститути руху благ [1, с. 29]

Критерій	Обмін	Перерозподіл	Дар	Трата
1	2	3	4	5
Спосіб господарювання	Економічний, товарний	Економічний, азійський	До -, постеконічний	До -, постеконічний
Статус контрагентів	Покупець і продавець	Центр і периферія	Дарувальник / одарований (донор/реципієнт)	Одержувач / прохач
Зв'язки	Ринкові	Територіальні	За спорідненістю	За спорідненістю і територіальні
Організаційна основа	Деперсоніфікований, горизонтальні контакти	Вертикальна супідрядність	Горизонтальні персоніфіковані мережі, може породжувати ієрархію	Вертикальна залежність, горизонтальні зв'язки
Мета	Максимізація прибутку	Відтворення суспільства	Відтворення групи	Відтворення і розвиток співтовариства
Передумова	Розподіл та індивідуалізація праці в суспільстві	Диференціація владних та статусних позицій	Диференціація ресурсних можливостей групи	Диференціація ресурсних можливостей соціоприродної системи відтворення
Капітал	Економічний	Адміністративний	Соціальний	Соціоприродний
Примус	Економічний	Організаційно-управлінський	Соціальний	Соціоприродний

1	2	3	4	
Механізм примусу	Формальні санкції та неформальні силові методи	Формальні санкції	Позбавлення довіри, соціальна ізоляція	Неформальні санкції, покарання з боку вищих сил
Основний принцип	Еквівалентність угоди	Центричність	Симетричність дарів	Взаємність

Вже з 70-х рр. XX ст. в розвинених країнах Заходу розпочався процес формування *постекономічного способу господарювання*. В його основі – кардинальна зміна мотивації участі окремої людини в процесі суспільного відтворення. Науково-технічний прогрес, що приводить до кардинального зростання продуктивності праці, об’єктивно забезпечує просування цих суспільств за пірамідою потреб А. Маслоу до рівня, на якому визначальної ролі набуває мотивація самовираженням. Відповідно, в нових умовах, поряд з суто економічною матеріальною (грошовою, заробітна плата, прибуток) мотивацією, зростає роль і значення мотивації самоактуалізації, визнання суспільної людської сутності суб’єкта господарювання через його включення в суспільний відтворювальний процес. Цьому сприяє й кардинальна перебудова змісту і форм організації людської праці в сучасній економіці. Адже в історію відходить важка, монотонна фізична праця. Їй на зміну приходить праця, що вимагає творчих зусиль, постійного дружнього спілкування з людьми, що тебе оточують. В сучасній економіці безумовний пріоритет отримують представники таких масових професій, як менеджер, маркетолог, консультант, що в досконалості володіють якостями справжнього актора, письменника, художника, є Творцями з Великої літери.

Відповідно, поряд зі збереженням обмінних відносин відбувається поступове зростання значення таких форм суспільного руху благ, як *трата, дар*. Крім того, вчені зазначають все більше розповсюдження парадоксальної ситуації, коли людина вмотивована самим процесом своєї праці, отримує задоволення від її здійснення, для неї матеріальна сторона мотивації праці відходить на другий план, оскільки вона отримує

в кінцевому підсумку більшу матеріальну винагороду. Адже сприйняття її не як виснажливого обов'язку, який необхідно перетерпіти і про який варто забути після завершення робочого дня, а як справи, що приносить насолоду і захоплює, забезпечує майже мимовільне зростання професійної майстерності, а отже, й успіх в умовах ринкової конкуренції.

Глобальна економіка зароджується з початком руху економічних благ на далекі відстані. В обмін потрапляли лише ті товари, які в умовах замкнутого натурального господарства неможливо було створити власними силами. Кліматичні умови, наявність або відсутність певних природних копалин зумовлювали необхідність і можливість включення певних регіонів в процеси взаємодії. Саме таким чином в надрах натурального господарства і зароджуються елементи економічної форми господарювання. Розгортання процесів економічної глобалізації дає поштовх для розвитку економічної форми господарювання. Саме в міжнародній торгівлі й концентрувались на першому етапі їх зародження власне економічні, ринкові, обмінні відносини.

Глобалізація початково проявляється як **глобальна господарча уособленість**, об'єктивно зумовлена домінуючим способом господарювання (натуральне господарство) і недосконалістю матеріально-технічних засобів. Однак в процесі еволюції вона перетворюється на **глобальну господарчу єдність, цілісність**, в якій виявляються задіяними всі суб'єкти, незалежно від характеру та мотивації їх діяльності, від натуральної (домогосподарство), економічної (фірма, держава) до постекономічної (НКО).

Сьогодні вже держави та цілі континенти включаються в міжнародний розподіл праці, спеціалізуючись на виробництві певних товарів та задоволенні потреб в них всього глобалізованого світового господарства.

Глобалізація господарчої діяльності передбачає як безпосередню, так і опосередковану конкурентну взаємодію представників різних цивілізацій як елементів єдиного глобального простору. Відповідно, вона не обмежується обміном товарами та послугами. Через інтенсифікацію інформаційної взаємодії, кардинальне зростання обсягів міграційних потоків відбувається постійних обмін культурними надбаннями людської цивілізації.

література

1. Липов В. Множественность денежных систем как инструмент гетерогенизации институциональной составляющей СЭС / В. Липов // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2013. – № 1. – С. 25–33.



